

NGO GENDER GROUP
Promoting Gender Equality

GENDER GLOSSARY

ကျားမရေးရာ
စာအုပ်

(စာအုပ်အတွက်အသုံးပြု)

GENDER GLOSSARY

ကျားမရေးရာ
စာအုပ်

(စာအုပ်အတွက်အသုံးပြု)

ကျေးဇူးတင်ရှိခြင်း

ကျား၊မရေးရာဝေါဟာရစာအုပ် ဖြစ်မြောက်လာရေးအတွက် တွန်းအားပေး အကြံပြုလှူဒါန်းသူ ပါဝင်စဉ်းစားဆွေးနွေးပေးသော ဒေါက်တာခင်အေးမြင့်နှင့်တကွ အကြံပြု ဆွေးနွေးပေးကြသော အောက်ဖော်ပြပါပုဂ္ဂိုလ်များအား အံ့နီဂျီအို ဂျီဂျီမှ အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

- ၁။ မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ) (ဒေါက်တာခင်အေး)
- ၂။ မောင်ကြည်မင်း (ဒေါက်တာမောင်မောင်စံ)
- ၃။ ဒေါ်စိစိလှာဖိုးကဲ
- ၄။ ဦးနော်အောင် (အလင်းအိမ်)
- ၅။ ဒေါ်တင်တင်ယဉ်
- ၆။ နွေဇွန်ငြိမ်းအေး (ဒေါ်ခင်ငြိမ်းအေး)
- ၇။ ဒေါ်တင်တင်ဝင်း (စာပေဗိမာန်)
- ၈။ ဆရာအော်ဝိကျယ် (ကာတွန်း)
- ၉။ ဒေါ်စန္ဒာသန့်

၁၀။ ဒေါ်မိုင်းကေသီမင်းခင်

၁၁။ ဒေါ်မေစံပယ်ဖြူ

၁၂။ ဒေါ်နန်းဖြူလင်း

၁၃။ ဒေါက်တာစစ်နိုင်

၁၄။ ဒေါက်တာတင်အောင်ဝင်း

၁၅။ ဦးကျော်လွင်

၁၆။ ဒေါ်သင်းသင်းနွယ်

• (ညွှန်ကြားရေးမှူး-လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန)

၁၇။ ဒေါ်နော်သင်း

(ဒုတိယ-ညွှန်ကြားရေးမှူး-လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန)

ထို့အပြင် ဤစာအုပ်မျက်နှာဖုံး Cover ဒီဇိုင်းအား ကူညီရေးဆွဲပေးပါ သော ဦးဝင်းနိုင်(ကာတွန်းအော်ဝိကျယ်) အား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင် ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

အံ့နီဂျီအိုဂျန်ဒါအဖွဲ့ (အံ့နီဂျီအိုဂျီဂျီ)

NGO-Gender Group (NGO-GG)

The Glossary of Terms in Gender & Sexuality

Affirmative Action

Policies of governments and other institutions that are designed to actively promote and advance the status and the social and occupational participation of people designated by sex, ethnicity or other shared characteristic. The intent of such policies is to counteract perceived disadvantages of such groups.

အတည်ပြုလုပ်ဆောင်ချက်

လိင်၊ လူမျိုး အခြားအသွင်အပြင် တူညီသူများ၏ လူမှု အခြေအနေ တိုးတက် မြင့်မားစေရန်နှင့် အလုပ်ခွင်တွင် ပါဝင်စေ ရန်အတွက် ရည်ရွယ်သည့် အစိုးရ နှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများ၏ မူဝါဒများ။

Arranged Marriage

Marital contract or union between a male and female negotiated by parents or by family elders, not by the couple itself.

ကြိုတင်စီစဉ်မှုဖြင့် ထိမ်းမြားစေခြင်း

မိဘလူကြီးများ၏ ကြိုတင်စီမံမှု ဖြင့် ထိမ်းမြားစေခြင်း။

Aspiration of women

အမျိုးသမီးများ၏ဆန္ဒ

Attempted Rape

Efforts to rape someone, which do not succeed.

မုဒိမ်းကျင့်ရန်အားထုတ်မှု

Beijing Platform for Action

ပေကျင်းလုပ်ငန်းလမ်းညွှန်

Casual Sex

Sexual encounters between people who barely know each other or between people who have no intention to develop the relation into long term commitment.

နှောင်ကြီးမဲ့ လိင်ဆက်ဆံမှု

CEDAW

The Convention on Elimination of all forms of Discrimination Against Women.
(adopted at UN in Dec. 1979)

အမျိုးသမီးများအား နည်းမျိုးစုံဖြင့် ခွဲခြား ဆက်ဆံမှု ပပျောက်ရေး သဘောတူ စာချုပ်

Child prostitution

ကလေးပြည့်တန်ဆာ

Customary Law

ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ

Dowry

Money and/ or property that, in some societies, a wife or her family must pay to her husband when they get married.

သတို့သားကို တင်တောင်းရသော ငွေကြေး/ပစ္စည်း

Double Standard

A rule or moral principle that is unfair because it is used in one situation, but not in another, or because it treats one group of people in a way that is different from another.

ကျား၊မ ကွဲပြားမှုအပေါ် စံနှုန်းခြား
သတ်မှတ်ခြင်း

Domestic Violence

Any physical abuse or threat or pattern thereof, between intimately involved partners, or members of a family or household.

အိမ်တွင်း အကြမ်းဖက်မှု

Discriminatory Requisite

ကြိုတင်ခွဲခြား သတ်မှတ်မှု

Domestic Responsibilities

Tasks performed within a household in order to ensure that basic needs of its members are met.

အိမ်တွင်းမှု တာဝန်ဝတ္တရားများ

Women Empowerment

Giving Empowerment to women.

အမျိုးသမီးများလုပ်နိုင်စွမ်းမြှင့်တင်ခြင်း

Enabling Environment

အဆင်ပြေသောဝန်းကျင်

Equal Treatment

တန်းတူဆက်ဆံမှု

Equitable Access

မျှတသောအခွင့်အလမ်း

Engendering Health

Emphasizing a gendered perspective on health

ကျား၊ မ ဆိုင်ရာအခြေပြု ကျန်းမာရေး

Feminist

A person who supports the belief that women should have the same rights and opportunities as men.

အမျိုးသမီးများအခွင့်အရေးလှုပ်ရှားသူ
အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများ
နှင့်တန်းတူ အခွင့်အရေးရသင့်သည်ဟု
ယုံကြည်ထောက်ခံ လှုပ်ရှားသူ။

Feminism

The belief and aim that women should have the same rights and opportunities as men.

Feminity

Female-headed

Forced Marriage

Parents or others force someone to marry another against her/his will.

Gender

A concept that refers to the difference between men and women that are socially constructed, changeable over time and have variations within cultures.

Genderism

Gender Analysis

Analysis of a process or phenomenon by examining the roles played by men and women.

အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးဝါဒ

အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူအခွင့်အရေး ရသင့်သည်ဟု ယုံကြည်ထောက်ခံသောဝါဒ။

မိန်းမဆန်ခြင်း

အမျိုးသမီးဦးဆောင်သော

အတင်းအကြပ် လက်ထပ်စေခြင်း

ကျား၊ မရေးရာ

ကျား၊မ မတူညီမှုအပေါ် လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးတမ်း စသည်တို့အရ ကွဲပြားစွာ သတ်မှတ်လက်ခံသည့် ပြောင်းလဲမှုရှိနိုင်သောအယူအဆသဘောထားအမြင်။

ကျား၊ မရေးရာဝါဒ

ကျား၊မ ရေးရာဆန်းစစ်မှု/ဆန်းစစ်ချက် အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး၏ တာဝန်ခွဲဝေမှု၊ အခွင့်အရေး၊ ရပိုင်ခွင့်စသည်တို့ အပေါ် အခြေခံ၍ လုပ်ငန်းစဉ်ကိုဆန်းစစ်မှု။

Gender Audit

Assessment tools and process for organizations to identify staff perceptions of how gender issues are addressed in their programs; analysis of the income and expenditures from a gender perspective that contribute to greater gender equality.

Gender-based violence

Any act that results in, or is likely to result in physical, sexual, psychological, economic harm, or suffering based on gender of a person.

Gender- bias

Prejudiced actions or thoughts based on gender-based perceptions that women are not equal to men.

Gender Blind

Inability to recognize and consider the differences between men's and women's needs, benefits, access to resources, power; the absence of gender analysis from thought or practice.

ကျား၊မ ရေးရာလုပ်ငန်းစစ်

ကျား၊ မရေးရာ တန်းတူညီမျှမှုကို အထောက်အကူဖြစ်စေသည့် ဝင်ငွေအသုံးစရိတ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းနှင့် ၎င်း၏လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးချမှုအား စိစစ်ခြင်း။

ကျား၊မ ရေးရာ အခြေပြုအကြမ်းဖက်မှု

ကျား၊မ ရေးရာ ဘက်လိုက်မှု

အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူ မဟုတ်ဟူသည့် ခံယူချက်ကို အခြေခံသည့် မတရားသောလုပ်ရပ်နှင့် တွေးခေါ်မှုများ။

ကျား၊မ ရေးရာ အမြင်မရှိခြင်း

အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတို့၏ မတူညီသောလိုအပ်ချက်၊ရပိုင်ခွင့်၊အခွင့်အာဏာကိုခြေခံ၍မြင်နိုင်စွမ်းမရှိခြင်း။

Gender Budget	ကျား၊မရေးရာ ဘတ်ဂျက်
Gender Concept	ကျား၊မ ရေးရာအယူအဆ
Gender Conformity Gender identity and the sex of the person match or fit with the "prescribed" social norms.	ကျား၊မ ဝိသမူ လူမှုရေးစံနှုန်းအရပြဌာန်းချက်များနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိသည့် ကျား၊မ
Gender Discrimination Any distinction, exclusion or restriction made on the basis of socially constructed gender roles and norms which prevents a person from enjoying full human rights.	ကျား၊ မ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ကျား၊ မ လူမှုပုံစံကို အခြေခံ၍လူအခွင့်အရေးများပြည့်ဝစွာ ခံစားနိုင်မှု မရှိစေရန်ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း။
Gender and Development Approach that recognizes that all development planning, policies and projects must reflect gender sensitivity and gender awareness.	ကျား၊ မ ရေးရာနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေး ကျား၊မရေးရာအခြေခံသည့်(အမြင်ရှိသည့်) ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း၊ မူဝါဒနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များ
Gender Disparities Differences in men's and women's access to resources, status and well-being that usually favor men.	ကျား၊ မ ရပိုင်ခွင့်မတူညီမှု ကျား၊မရေးရာတွင် အမျိုးသားများကိုဦးစားပေးလေ့ရှိသည့် အရင်းအမြစ်ရပိုင်ခွင့်နှင့်အခွင့်အလမ်းများမတူညီမှု။

Gender-differentiated impact Effects of policies, programs or measures which have a different impact on men and women.	ကျား၊မ ခွဲခြားမှုအရ မတူညီသောအကျိုးသက်ရောက်မှု
Gender-dominated occupations Jobs and occupations where one of the sexes -either male or female predominates based on gender-based division of labor.	ကျား၊ မ ခွဲခြားမှုအရ အထူးပြုအလုပ်အကိုင် Jobs and occupations where one of the sexes -either male or female predominates based on gender-based division of labor.
Gender Equality Equal treatment of women and men in laws, policies, and equal access to resources, services, education, health care, occupational positions, etc..	ကျား၊ မရေးရာ တန်းတူညီမျှမှု Equal treatment of women and men in laws, policies, and equal access to resources, services, education, health care, occupational positions, etc..
Gender Equity Fairness and justice in the distribution of benefits and responsibilities between women and men.	ကျား၊မ ရေးရာ သာတူညီမျှမှု Fairness and justice in the distribution of benefits and responsibilities between women and men.
Gender Gap Apparent disparity between men and women in values, attitudes and access to power and positions.	ကျား၊မရေးရာ ကွာဟမှု Apparent disparity between men and women in values, attitudes and access to power and positions.

Gender Identity

Individual's self awareness or fundamental sense of themselves as being male or female.

ကျား၊ မ ရေးရာ သတ်မှတ်ချက်

Gender Impact Assessment

ကျား၊ မရေးရာ အကျိုးသက်ရောက်မှု အား ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း

Gender Issue

ကျား၊ မရေးရာ ကိစ္စရပ်

Gender Lens

Having Gender Sensitive Views.

ကျား၊ မ ရေးရာ အလေးထားသောရှုထောင့် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများတို့၏လိုအပ်ချက်နှင့် ရပိုင်ခွင့် တို့ကို မျှမျှတတမြင်ပေးခြင်း။

Gender Mainstreaming

Integration of gender concerns into the entire spectrum of activities.

ကျား၊မရေးရာကို ဆောင်ရွက်မှုတိုင်းတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း

Gender Neutral

Non discriminatory language rather than gender-specific words.

ကျား၊မ ဝိသေသကင်းသော/ခြင်း

Gender Perspective

Investigation of how men and women affect and are affected by economic, political, social and cultural events.

ကျား၊မ ရေးရာ သဘောထားအမြင်

Gender Relations

Relative positions of men and women in the division of resources/

ကျား၊မရေးရာဆက်နွှယ်မှုများ

responsibilities, benefits/ rights, power/ privileges.

Gender Roles

Socially determined behaviors, tasks and responsibilities for men and women.

ကျား၊မ ရေးရာအခန်း ကဏ္ဍ

Gender Sensitivity

Ability to understand and consider the socio-cultural factors underlying gender-based discrimination.

ကျား၊မ တန်းတူအလေးထားမှုမြင်ခြင်း
ကျား၊ မ အခြေပြု ခွဲခြား ဆက်ဆံမှု အပေါ် အခြေခံ၍ လူမှု - သင်္ချာ ကျေးမှု ရေးရာများအပေါ် နားလည်မှုရှိစေခြင်း။

Gender Sensitive Data

ကျား၊မ တန်းတူအလေးထားသည့်အချက်အလက်

Glass ceiling

The cumulative effect of discriminatory attitudes towards women in workplace, preventing women from rising professionally to senior positions, regardless of their education, expertise.

မှန်မျက်နှာကြက်
အမျိုးသမီးများ၏ တိုးတက်မှုကို ဟန့်တားထားသော ခွဲခြားကန့်သတ်မှု။

Homosexual

A person, usually a man, who is sexually attracted to people of the same sex.

လိင်တူနှင့်သက်ဆိုင်သော

Heterosexual

A person who is sexually attracted to people of the opposite sex.

လိင်ကွဲနှင့်သက်ဆိုင်သော

Infertility Not able to have babies.	မျိုးမပွားနိုင်သော/ မြဲသော
Informal Work	ခိုင်မာမှုမရှိသောအလုပ်
Internalization To make a feeling, an attitude, or a belief part of the way you think and behave.	စွဲမှတ်ခံယူကျင့်သုံးခြင်း
Masculinity The quality of being masculine.	ယောက်ျားဆန်ခြင်း
Male supremacy System of oppression that gives power to men and values masculinity.	အမျိုးသားကြီးစိုးသောဝါဒ
Matriarchy A social system that gives power and authority to women rather than men.	မိခင်ကြီးစိုးသောဝါဒ
Male Dominated Sphere	အမျိုးသားအများစု ကြီးစိုးသောနယ်ပယ်
Menarche First occurrence of menstruation.	အပျိုဖော်ဝင်ခြင်း
Menopause The time during which a woman gradually stops menstruating.	သွေးဆုံးခြင်း

Menstruation The process or time of menstruating.	ဓမ္မတာလာခြင်း
Patriarchy A society, system or country that is ruled or controlled by men.	ဖခင်ကြီးစိုးသောဝါဒ
Power with	လုပ်ပိုင်ခွင့်ဖြင့်
Power over	လုပ်ပိုင်ခွင့်ကျော်၍
Power within	လုပ်ပိုင်ခွင့်အတွင်း
Practical Gender Needs	ကျား၊မရေးရာ လတ်တလောလိုအပ်ချက်
Private Sphere	ကိုယ်ပိုင်နယ်ပယ်
Public Sphere	အများပိုင်နယ်ပယ်
Prenatal sex selection Abortion performed because the sex of the foetus is judged to be undesirable to one or both parents.	သန္ဓေသားလိင်ရွေးချယ်မှု
Rape To force sb to have sex with by threatening or using violence.	မုဒိမ်းမှု

Reproductive age

The span of age at which individuals are able of bearing children.

မျိုးဆက်ပွားနိုင်သည့်အရွယ်

Reproductive Labour

Activities carried out to care for the household, its members and the community at large.

အိမ်တွင်းမှုလုပ်သား

Reproductive Rights

Basic rights of all couples and individuals to decide freely and responsibility on the number, spacing and timing of their children.

မျိုးဆက်ပွားမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေး

Reproductive Tract Infection

Any infectious diseases that include sexually transmitted infections, other common infections of the genital tract.

မျိုးဆက်ပွားအင်္ဂါကူးစက်ရောဂါ

Reproductive years

Period of life when men and women are fertile.

မျိုးဆက်ပွားနိုင်သည့် ကာလ

Safe Sex

Sexual activity in which people try to protect themselves from AIDS and other sexual diseases for example by using Condoms.

စိတ်ချရသော လိင်ဆက်ဆံမှု

Safe motherhood

Ensuring that women receive the appropriate care to be safe and healthy throughout pregnancy and childbirth with low risk of death or ill health.

လုံခြုံစိတ်ချမိခင်ဘဝ

ကိုယ်ဝန်ဆောင်ကာလနှင့် မီးဖွားချိန်တွင်ကျန်းမာရေးနှင့် အခြားလိုအပ်သော စောင့်ရှောက်မှုရှိခြင်း။

Self-esteem

A feeling of being happy with your own character and abilities.

မိမိကိုယ်မိမိ ကျေနပ်အားရခြင်း

Sexual Abuse

Any experience during childhood or adolescence which involves inappropriate, unwanted or forced sexual attention by, usually an adult.

လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ မဖွယ်မရာပြုမှု

ငယ်စဉ်ဘဝ (သို့) လူငယ်လူရွယ်ဘဝတွင် လိင်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ များသောအားဖြင့် အရွယ်ရောက်သူ တစ်ဦး ဦး၏ အဓမ္မ မဖွယ်မရာနှင့်ထက်စီးနင်းပြုခံရခြင်း။

Sexual Assault

Acts of violence not involving penetration.

လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးနှောင့်ယှက်မှု

Sexuality

The feelings and activities connected with a person's sexual desires.

လိင်မှုဆိုင်ရာ

Sexual Behaviors

Any actions such as touching, kissing, and other stimulation of a body.

လိင်မှုဆိုင်ရာအပြုအမူများ

